

FÖGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; kinevezések; kisdudov-intézet; gőzhajótársaság és hangszegyesület ülésnapja; magy...

Magyarország és Erdély.

ORSZÁGGYŰLÉSI HÍREK. Az országosan egybegyűlt KK. és RR. igen díszes és kitűnő jelét adak nagylelkűségök, a szenvedő emberiség iránti meleg részvétel...

röntáli 4 fr.; Justh József turóci 5 fr.; Szentkirályi Mórész pesti 5 fr.; Friebeisz Imre esztergomi 5 fr.; Döry Gábor tolnai 5 fr.; Farkas István hajdúkerületi 5 fr.;

O es. s ap. kir. fels. Fabini Theofilt. a pesti kir. tudom. egyetemnél szemészet professzorát nemeslevéllel megajándékozni s Hrabovszky Sándort, a fumei k. kormányzó-gyakornokát, ugyanazon kormányzó tiszteletbeli fogalmazójává, előbbi fizetése megtársa...

(Magyar színház.) Pesti magyar színházunk rendezősege hivatalos jelentése szerint febr. 2kán Erkel Ferencz jutalmul másodszer bérszünettel jutand színpadunkra Beethoven „Fidelio” című nagy dalműve.

(Gőzhajótársaság.) A es. kir. szabadítéku első dunagőzhajózási társaság részvényesinek nagygyűlése f. e. február tizedikén menend véghez délelőtti tizedfél órakor Bécsben, a társaság hivatalszobájában (Bauermarkt 532 sz. a.)

Piringer Mihály nyugalmazott es. kir. udv. tanácsos és tiszteleti tagja az erfurti művészeti és hasznos tudományok akademiájának, f. e. jan. 19ikén Bécsben élte 77ik évében elhunyt.

Arad megyének jan. 23kán tartott közgyűlésében a követeknek meghagyaték 1) hogy a Duna mindkét oldalán építtetni tervezett vasutakat egyenkön pártolják. 2) Mivel semmi sem mozdítja elő az anyagi jólétet jobban, mint a könnyű s olcsó közlekedésmód, s e részben vízesatornával semmi egyéb közlekedésmód nem versenyezhet: azért a hon két legnagyobb folyóját összekapcsolandó országos esatorna, mint különben is Arad megyére nézve igen nagy értékű a követek által pártoltatni s létesítése előmozdítatni rendeltetett; egyszerűn meghagyaték nekik, hogy Beszédes József mérnököt, ki e nagyszemű, a dologhoz értőknél teljes méltánylást nyert esatornai tervet saját költségén készítette, s kinek mind ezert, mind pedig több folyó-szabályozásnál, de különösen e vármegyében olly czélszerűen végzett malomesatornai munkánál bizonyított ügyességeért olly kitűnő érdemei, e esatorna tervére nézve, a közhitel-gyarapításért is, az országos Rendek figyelmébe kellesen ajánlják. 3) Miatán az 1832/6: 41. tezikben tervezett s az anyautasítás szerint is fölépíttetni kívánt nagyobb országos színház létesítését a jelen körülményekben nem reménylhetni, a követek által Pest vgyének a már fenálló pesti színház ügyében közölt kívánsága pártoltatni rendelteték, megengedtetvén, e színház fentartására szükséges alapitókének, melly országosan biztos tandó, s kamatinak egy része a nagyobb színház-építésre egybegyűjtendő, e megye részéről megajánlása. 4) Pozsony megyének az országgyűlési szállásokat illető kívánatára a követek e tárgybeli előbbi utasításhoz alkalmazkodjanak 5) Meghagyaték a követeknek, hogy valaminth általában az ország minden, úgy különösen valamennyi hitfelekezet valásbéli szerelmei orvosoltatását eszközölni törekedjenek. H—k.

So mo gy b ó l január 23dikán: Ó kegyelmessége kapos-mérei Mérey Sándor vgyének igen tiszt. főisp. f. h. 18án nyitotta meg közgyűlésünket, melly a hivatalos tiszti irományok beszédére s a harmadnap mulva tartandó tisztválasztás körüli rendezések elhatározására hirdettetett, mellyek fölött néhány óraig folytatott tanácskozás befejeztetvén: Czindery László eddig volt első alispán, ki 1830. óta ritka buzgósággal, példátlan békétűréssel s részrehajlatlan igazságszeretettel viselte díszes hivatalát, alispániszkékerül lemondandó, bucsúszavait intézte a RRdekhez. Midőn egy hosszabb ideig hivataloskodott férfiú a helytől megváltik, mellyre közbizodalom hitta, hazafiság buzdította, s megismert érdemei tartották fen: midőn egy közönség megváltik régi hivatalnokátul, kit bizalomból emelt fel, megismert érdemeiért támogatott s végre közszerefetre méltottat. — akkor megzendülnek az emberszív gyengéd hurjai, elérzékenyül a kebel s a föléledt nemesb érzések lángoló tüzenél elolvad minden hideg viszátkodási inger s olly felségesen tűnik fel a különben gyarló ember lelkesülésében; mintha minden tökéletlenségét levetkezve, ezek fölötti diadalát illné az emberi jobb érzés; illy diadalnapját iltte Somogy az említett bucsu alkalmakor; könnyek csillogtak férfiak szemében! mert mindenki érzett fájdalmat, az elválás busító fájdalmát, — mellyben a keserű mulandóság képzele foglaltatik; a RRdek köny-

nyezték alispánjokat, 's benne a vele hivatalos viszonyban eltöltött 10 évet; ez zokogott megilletődésében azon szíves viszonyok vesztesége fölött, melyeket mint hosszshivatalos pályán szőtteket — feloldozni fájdalmas. Alig is végezhetett búcsúszavait a' derek férfi 's vetélkedve léptek föl a' közérzékeny tolmácsi jeles beszédekben kifejtési; miként tisztelik Somogy RRdei az érdemet, hazafiságot 's azon polgári erényeket, melyekkel a' leköszönt alispán annyira díszeskedik; a' nm. főispán pedig méltányolva a' közönség érzékeny kifakadását, e' részben is szíves részvételét megindult szívvel nyilatkoztatta, mire a' Rendek mind a' leköszöntő mind az erre felelő beszédeknek a' jegyzőkönyvbe igttatását és kinyomatását köz tapssal elhatározván azokat nem sokára olvasandja a' nagy közönség. Január 19kén Oexcja nyilvános tanácskozást tartott, 's a' RRdek által kijelöltetésre ajánlottakat jegyezvén föl, jan. 20kán reggeli 9 órakor megnyitott a' tisztválasztási gyűlés, melyre Somogy nemessége oly nagy számmal jelent meg — mint még soha! feszült volt minden kebel 's közös azon ohajtás, vajha szeplőtlenül maradna fen megyénk hira, melyet a' tisztválasztásokon még eddig fentartott példás rendért méltán szerzett magának, de ha valamely ohajtás teljesült, tetéve teljesült most azok kívánata, kik Somogy híreért 's az általános jó rendért buzogtak! mert miután Oexcja egy küldöttség által meghíva, a' mindenfelől harsogó „éljen“ kiáltások közt elfoglalta elhőkészékét 's volt első alispán az egész tisztikar nevében leköszönt, felszólalt Oexcja egy rövid de velős értelmű és elragadó ékességű beszédben, előadván a' nap feladását; — 'sa' nemesi szabadságok tisztos gyakorlatára 's kölesönös igazak tisztelgetésre buzdította a' nagy közönséget, mely egész figyelemmel hallgatván szerett főispánjának atyailag intő szavait, mennyire kívánt ezeknek megfelelni, tetteleg mutatta meg. Ugyan is felolvastatván a' kijelöltek nevei, e' jeles férfiak közt annyira megoszott a' vélemény, hogy a' többséget kitalálni emberileg lehetetlen volt; ugyanazért az igazságszerető főispán szavazást rendelt, ez reggeli kilenczfel esti tíz óráig tartott; mely idő alatt a' két ezernél nagyobb számmal összegyűlt nemesség közt egy percze sem zavartatott meg a' jó rend, esend és tisztos magaviselet; mi annál nagyobb dícséretre válik, minél kellemetlenebb állása volt egy igen nagy résznek, mely a' teremben nem találván helyet a' megyeház előtt delutáni két óráig, a' már olvadozni indult havon, példanélküli béketűréssel vesztgett 's minden személyeskedést mellőzve, enyelgő tréfák közt, jókedvűlegéhezett; emlegetni szeretvén egymás közt, miként Mátyást is a' jégéről választak meg, 's ő volt egyike legdícsőbb királyiunknak; a' szavazás, mely ezuttal titkos volt — 10 órakor végeztetvén annak eredményét 10³/₄kor olvasta fel Oexcja, 's ekkor kiáltatott ki nádasi Sárközy Albert ur eddig volt második, első alispánnak, ki 1196 szobán részesült, mezőszegedi Szegedy Sándor szeretett főjegyzőnk és országgyűlési követünk pedig 916 szóval tisztelteték meg; a' kiáltott első alispán örömrököltásokkal fogadta a' nagy többség, és szintolly jó renddel mint gyülekezett, szét is oszlott; örömeiben úgy mint készüléteiben tisztos mérsékletet tartván; másnap a' tisztikar többi tagjai 6 óra alatt többnyire felkiáltással, a' világos többségnek Oexcja által köz elfogadás mellett történt kijelentése szerint választattak meg, melyek névsora itt következik: 1^o alispán: Sárközy Albert; 2^o Mérey József; főadószedő Záborszky Imre; főügyvéd: Tallián János; al: Botka Antal; főjegyző: Szegedy Sándor; tisztelheteli főjegyző: Vésey Lajos; 1^o aljegyző: Illés Ferenc; 2^o Sárközy Lajos. Igali járásban Spissich Ignác főbíró; Bosnyák Benedek és Kacsokovics Ignác alszabírák; Bíró István és Dezső Ignác esküttel; Antal Farkas adószedő; katonai biztos Simon Károly. Kaposi járásban Tallián Pál főbíró; Szalay József és Bogvay Elek alszabírák, Gáspár József és Bácsmegey János esküttel; Záborszky Miklós adószedő; Somogyi Sándor katonai biztos; baboelsai járásban: Sárközy Sándor főbíró; Mérey Miklós és Csépan József alszabírák; Hodossy János és Tallián Emánuel esküttel; Molnár Zsigmond adószedő; Nagy Mihály katonai biztos; marczali járásban: Hochreiter Ambrus főbíró; Vésey István és Gáál Pál alszabírák, Király Lajos és Madarász Pál esküttel; Bereczfy Péter adószedő; Boros Imre katonai biztos; szigeti járásban: Thasy Károly főbíró; Kovács Pál és Somics Lőrincz alszabírák; Berecz Antal és Hermand István esküttel; Kiss Gábor adószedő; Német István katonai biztos; Bezeredy Pál levéltárnok; Lakics Zsigmond számvérvő. — Kiket a' nagy isten, hogy soká éltesen 's hivatalos pályájokon a' közös előmozdításában vezéreljen, szíves és közös ohajtásunk. Valamint ezer áldás és köz szeretet kísérelje forron tisztelt főkormányzónkat, mert az ő bölcsességének köszönhetjük igen nagy részben, hogy azoknak, kik a' választó közönségre befolyást gyakoroltak, a' jó rendért tett fáradozásik sikert nyertének, tartsa meg őt az ég, még sokáig megyénknek 's hazánknek, vezérelje szerencsésen magas hivatala körébe, 's még sokszor részesítsen minket, köztünk megjelenésével azon örvendezésben, melyet polgári ünnepként szoktunk megülni; a' köz nemesség pedig e' díszes pályán haladva utódnak véghagyományként adja által azon meggyőződést: „miként a' jó rend minden köz boldogság alapja.“ —

KÜLÖNFÉLE:) Belgrádi lapok szerint az ideigl. szerb kormány levelet kapott Mihály hgtól Konstantinápolyból. A' fiatal fejdelem megelégtelt fejezi ki azon ünnepélyes fogadtatással, melyet számára a' török hatóságok mindenütt készítettek. A' nagyvezérgyönyörű mént küldött elébe melyen számos török nagyhivatalnok kíséretében üdvjelek közt lovagla Konstantinápolyba. Az ideigleni szerb kormány legujabban katonai törvénykönyvet bocsáta közre. Egyébiránt Szerbiában annyira leesondesültek az elmék, 's olly példás rend uralkodik, hogy az egész fejdelemességben mindenütt éjjel nappal fegyver nélkül legnagyobb bátorsággal utazhatni. A' belgrádi tanácsban jelenleg két párt uralkodik; azok egyikét a' híres és pártatlansága miatt mindenkitől szeretett Wuics vezérli, ki Milan hgt halála óta teljességgel nem akara többé Obrenovicsot szerbiai kormányzóvá emeltetni. A' másik párt feje Obrenovics Jevrem, ki reményli, hogy egyetlen fia is Szerbia fejdelemi székére juthat idővel; e' párt mindazáltal, naponkint gyöngül. — Ljubicza hgnő, ki Konstantinápolyba utazék fiával, koránsem fia gyöngült egészsége miatt kísérte őt, hanem ármanykodással kieszközölhetni férjének Szerbiába visszatérést, ki családja körében szeretné leélni napjait; mit azonban bajosan fog megengedni a' magas porta. Mihály hgt a' nischani-iftihar rendjellel díszesíté a' szultán. — A' montenegrói zavarok alkalmasint hosszash időre megszűnendnek, mert a' vladika igen szigoruan kezdi büntetni a' esöndbontókat; legközelebb ugyan is azon alattvalóját, ki egy ausztriai földművelőt megölt, azonnal főbe lövétéssel bünteté, a' többi zavargót pedig fogságra viteté. — A' siketnémák váci intézete jelenleg 248,605 f. 27²/₃ krnyi tőkével bír váltóban, mely 14572 f. 17⁶/₁₀ kr. kamatot hoz évenként. Ide járul még azonkül éviségélygyanánt 625 f., ajándékokból 's véghagyományból pedig évenként mintegy 5500 f. váltóban. Különös alapítványi ez intézetnek: Erdély ad évenként 300 f. a' nagyvárad káptalanból Batthyány gr. 600 f., Csúzy család 300 f., Tallián Róza 300 f., Marczibányi család tanítók számára 400., 's a' t., 1837 Sban a' növendékek száma 51 volt, és pedig rendszeres alapítványbeli fiu 20, lány 10, magányos alapítványbeli fiu 11,

lyány 4, az intézeten kívül lakó és csupán az iskolát látogató fiu 2, lány 1, fizető lány pedig (300 forintjával) 3. — A' mult dec. 13kán elhunyt nagyvárad egy. gör. püspök Vulkán Samuel, b. t. tan., ki minden magyarországi görög 's diak szert. püspökink nestora volt kinevezési szempontból hosszas, kormánya alatt apostoli buzgalmának számos tanujelét mutatá 's a' belényesi gymnasiumnak általa történt alapításán kívül, főleg azon nevezetes esemény bélyegzendő igazgatását a' „Szion“ szerint, hogy nagyszámu görög nem egyesült helység, főleg Arad vgyében és Bácságban a' római egyház' keblébe visszatért, alatta.

Tözsér- 's Iparügy. Fiumei hírek szerint az ottani piacon jan. elején nem igen élénk volt kelete a' gabnának, és Sziszekén még most könnyen alhatnak meg a' gabnakereskedők, de jobbfele tengerit zabot 's árpát alig kaphatni már ott. Uj-Becsén 10 váltó forinton kelt a' buza; de meglehetősen léhán. Tengeri mintegy 7 forintra emelkedék; kétszeres szinté ez áron kelt, árpa pedig 5 fron, 's a' zab 4 fron, köblönkint. Temesvárt ellében következő árkelet mutatkozék: legjobb tisztabuza köble 10f., középszerűé 9f., kétszeresé 7 — 7¹/₂ f., árpaé 5f., zabé 4¹/₂ f., tengerié 6¹/₂ — 7 f., mind váltóban. Biharban a' buza köble 10 fr., kétszeres 8 fr., kukoricza: 8-9 ft. zab: 4f. váltó. Szilvapalinka kisesebre (50 iteze) 7 fr. marha és sertésnek semmi ára, tavalyi borakója 8 fr. váltó.

A' pesti nyilvános énekiskola ügyében. — A' pestbudai hangszegyesület igazgatása alatt felállítandó nyilvános énekiskola t. cz. részvényesei tisztelhet meghívotnak az első részvényes-közgyűlésre, mely f. e. feb. 2kán délelőtti 10 órakor a' városi redutterm épületében fog tartatni. Azon alkalommal az eddik történetekről értesítés adatik, az előmunkálatok bővebb vitásra vagy megerősítés alá bocsátatnak 's az intézet megnyitás ideje elhatározatik. Az értekezések magyarul mennek végbe; de azok kik e' nyelvben kevésbbé járatosak, honszerte divatozó más nyelven is kifejthetik véleményüket. Jelen lehet minden, ki az énekiskolára a' hangszegyesulettől kiadott íveken aláírt, mint ama' hazafiak is, kik a' nevezett közgyűlésben akarnak aláírni, mi által azonnal helyet és szavazási jogot nyernek. Az aláírási ívek t. cz. birtokosai ne terheltessenek azokat f. hó 31keig visszaküldeni Mátray Gábor egyesületi titoknokhoz.

A' kisdudovó-intézeteket Magyarországon terjesztő egyesület jövő febr. 9kén délelőtti 10 órakor a' n. Casinóban közgyűlést fog tartani, melyre a' ezimteljes egyesületi tagok 's minden a' közgyűlésben részt vevő hazafi' szíves megjelenése ezennel is kérérik. Pest, jan. 28kán 1840. Kacsokovics Lajos, s. k. egyesületi titoknok.

Amerika.

Washington dec. 19. Az elnök (speaker)-választásnál a' képviselők házában végre szótöbbséget Hunter ellenzési tag nyert. — Az indus háboru folyvást tart. A' kormány csapoti nagy költségen szelindeket vásároltak, azokkal Floridában a' szegény lakosokat, mivel eldödeik birtokának elraboltatását nem akarják ujjaik közt nézni, hajhászandók 's lefűlettetendők. — Az egyesült státusok éjszakeleti partjain rettentő zivatar dühöng, mely miatt több hajó semmivé lön. Az ujjorki posta valósítá Matamoras városa megvételét az egyesült mexikóiak és texasiak által. Az utóbbiak azért avatkoznak Mexiko dolgaiba, mivel az nem akar velok szerződésre lépni. — Közép-amerikát még egyre polgárháború szaggatja. San Salvadort a' földrengés majd egészen tönkre tevé. —

Portugalia.

A' királyné f. h. 2kán nyitá meg a' cortest. A' trónbeszédből köv. helyek kiemeltetendők I. a' külügyre: „Kormányom baráti viszonyai a' két földrész nemzeteivel háborítatlanul állnak. A' rabszolgakereskedésetlőrlést illető egyezkedés Angliával, mint ohajtottam volna, eddigelé nem létesült. A' britt kormány fölhatalmazást kért a' parlamenttől, miszerint kalózhajóji minden, portugál lobogó alatt járó, rabszolgakereskedésről gyanus hajót elfoghassanak, 's angol törvényszék elibe állíthassanak. E' fölhatalmazás ellen kormányom ovást tön; az angolai kormányzó 's a' britt hajóhad parancsnoka közt történt időközbeni egyezést e' kereskedés eltőrlésztésére a' britt kormány jóvá nem hagyá; Egy britt tengeri tiszt ellenséges bánása néhány portugál hajóval, mely hiedelmem szerint nem ama' fölhatalmazás eredménye, kényté kormányomat hathatos szabályokhoz nyulásra, 's reményem is, miszerint a' britt kormány illő elégtételt adand. — Kormányom 's a' hágai udvar közt a' diplomatikai viszonyok ismét helyreállíták. — A' sz. székkel alkudozásban vagyunk, 's reményem, az egység teljesül helyreálland, 's azon vallásos szakadás, mely alá a' bitórlás hívei politikai céljokat rejtegetik, gyökeresen ki lesz irtva. 2. a' belügyre: a' közesend és bátorság állapotja az utóbbi ülés óta nem rosszabbult. Mi a' költségvetést 's „a' királyságban és azon kívül elvállalt kötelezések fűdözését“ illeti, mind kettőről olly sokfelé magyarázható a' nyilatkozás, hogy belőle az angol státushitelezők keveset okulhatnak.

Spanyolország.

(Megzáfolt nász hírek.) Jan. 6iki madridi hírek kerekén tagadják azon állítást, mely szerint a' parisi és madridi udvarok közt Ilik Izabella összekeléséről alkudozásokat rebesgettek. A' madridi angol ügyviselő hivatalosan győződék meg e' hír alaptalanságáról a' francia követnél. Palmerston l. igen élénkül kérdezősködik minden nász-hír után, mióta az agglegénységéről lemondta. — A' főhadiszállásból érkezett telegrafi sürgönyök szerint Cabrera még folyvást veszélyesen beteg. Némelyek már halálát kezdik rebesgetni. —

Anglia.

(A' monmouthi eskütszék előtt Williams is elíteltve.) Jan. 11kén a' Williams elleni tanukat hallgatá ki a' monmouthi eskütszék, 's az általni beszédek meghallgatása után 13ikára halasztá el az ülést, mely napon Williams következőleg nyilatkozék: „Eskütszékí mylordok és gentlemanek! Én teljességgel nem vagyok olykes azon pontra nézve, melyet vádul hoztak föl ellenem, soha nem volt olly gondolatom, minőt itt reám ruháznak. Mit a' kihallgatott tanuk vallottak ellenem, az mind 's merőben alaptalan, vagy legalább jobbadán nem igaz. Soha legtávlabbról sem ju-

ta eszembe a királyné ellen föllázadni; engem isten úgy segítjen! E szók után behunyá szeméit Williams, és ájulás latszék őt környezni. A főügyvéd ismétlé vádját, a bíró elmondá az egész törvénykezés rövid tartalmát, és az esküttek 25 percnyi tanácskozás után vétkesnek nyilatkoztatták a vádlottat, de egyszersmind királyné kegyébe ajánlandónak.

Franciaország.

(Választásjavítási mozgalom a követkamrai viták.) Paris, január 12-ikén: Ma déltájban mintegy 250 nemzetőr, kik közt több tiszt, csoportozni kezdte a tőzsértéren, s azonnal 300 mindenféle rangu és öltözötü férfi csatlakozék hozzájuk. E csoport néhány pillanat múlva majd ezer főnyire szaporodék, s egyenesen Laffitte szállása elibe seregle, szerencsét kívánni neki a választásjavítás ügyében tett lépéseihez. Innen Richelieu-utczán keresztül Martin (du Strassbourg) lakához siette a csapat, s végre Dupont és Arago urakat is látogatással tisztel meg, szüntelen kiáltozván: „Éljen az ellenzés! Éljen a választásjavítás!” A tegnapi követkamrai ülésben Soult tábornagy rövid közlést olvasott föl a folyamatban levő politikáról. E nyilatkozvány igen üres kifejezésű, homályos gondolatbányogó és szerfölött rövid volt lettdologra nézve. Nem lehet meg nem ismerni a miniszterelnök zavartságát; a kamra kíváncsisággal hallgatá szavait, mellyel nyugtalanság is kapcsolatban volt, s ez utóbbi a beszéd vége után sem oszlott el, s még a kíváncsiság sem lön kielégítve. A tábornagyot Carné követé szószerűen, ki a néhány nap óta keringésben levő híreket törekvék szőnyegre keríteni mondván: „Valószínű Anglia és Russzia szövetezése elmellőztetésünkre? Egészen befolyásunk nélkül fog-e eldönteni a keleti ügy, hogy Russzia párturasága ezentel még nagyobb erővel nyomhassa Törökországot? Földaloztassék-e a basa és büntetést kapjon diadalért?” E kérdések a szók után tüstint szájról szájra mentek a követek közt, ámbár azokra illőn felelni egy sem tudott. A kamra mindazáltal mégis élénk figyelemmel hallgatá Mauguin hosszu és igen érdekes beszédjét, mellyben leginkább azt törekvék megmutatni, miszerint a nagy hatalmak folyvást nagyobbodásukon dolgoznak, míg Franciaország hanyagul marad meg régi állapotjában, mit egyenesen tettelegi gyöngítésnek mondhatni. Lamartine jeles szónoklata nem volt képes eltörölni Mauguin szavainak aggályos hatását, bármily édesen szólt a kelet földaraboltságáról s bármiképvadólá is a minisztereket, hogy nem tudá használni az európai hatalmak diadvágyát az 1815-ik szerződés felbontására, mi által a régi Rajna-határt lehetett volna visszanyerni. Villemain tökéletes sikerrel támadá meg Lamartine ez osztózási tervét, különösen azon szempontból indulván ki, miszerint Törökország eldarabolása esetén épen Franciaországnak nem lenne majdan joga, követelésekre. Egyébiránt a nyilvános oktatás minisztere, ki ha nem épen első miniszter, de bizonyosan első szónok a miniszterekben, szinte olly homályosan nyilatkozték a napi politikáról, mint Soult tábornagy. Szavait azon állítással zárta, miképv Anglia és Russzia közt nem gondolhatni szövetséget, mert, az angolok nem feledhetik egyik nagy kormányemberök e mondását: „Ki Konstantinápolyt és a balti tengert bírja, az ura leend az egész világnak.” A legközelebbi ülésekben Thiers fog nyilatkozni a politika csiklandósb pontjairól.

(Követkamrai viták. Hírek Brunnow küldetése sikeréről.) A jan. 13-iki követkamrai ülésben módosítás nélkül fogadák el a válasz-fóliát keleti politikát tárgyzó cikkét. A spanyolországi cikk alkalmul szolgált kérdésekre Passages ügyében leginkább azon szempontból, hogy vajjon elhagyandják-e az ottani kikötőt az angolok? Soult tábornagy azon reményét fejezé ki, miszerint az angolok rövid idő múlva elhagyandják a kérdéses rívet. E nyilatkozat után e cikket is elfogadá a kamra a lengyelországgal együtt. Jan. 14-ken a mexicói szerződés jöve szőnyegre, melly néhány érdektelen szóváltogatás után szinte keresztül ment. A buenos-ayresi cikkre nézve azon módosítványt ajánlotta Mermilliod, hogy minélelőbb fejezze be az egyenetlenkedést a kormány; e módosítvány mindazáltal rövid vita után megbukott, mert a kormány nem tartja jónak tetteleg használni azon vidéken összegyűjtött haderejét. — A Commerce szerint jan. 9-ken hivatalos sürgönyököt kapott Sebastiani gróftul a kormány Londonbul, mik szerint Palmerston l. csakugyan szerződésre lépett Brunnow orosz ügyviselével a keleti ügyre nézve. Ha M. Ali vonakodnék megegyezését adni e szerződéshez, azonnal egyesült hajóhad veendené ostromzár alá az egyiptusi és szyriai kikötőket, Ibrahim basa ellen pedig 25 ezer főnyi orosz hadsereg fogna indulni. A többi nagy hatalom meghívást kapott e szerződéshez csatlakozásra. A ministeri tanács, király és Guizot azt határozták, hogy nem lépnek ezen szövetséghez; de egyébiránt az alkirályt sem segítendik, hanem csöndes nézőji leendnek a történendőknek. A ministeri tanács alkalmasint meg van győződve, miszerint kényszerítő rendszabályok nem lesznek kívánt sikerűek M. Ali ellenében, és a hatalmak végre is kardhoz kényszerülendnek folyamodni. Azonban a kormány még folyvást azon reményt táplálja, hogy meghasonlás fog történni a nagy hatalmak között.

(Az algiri cikk elfogadva.) Jan. 14-ken a követkamrai ülésben élénk vitázatra szolgált alkalmul az algiri cikk szőnyegre került. A trónbeszéd e cikkre nézve igen határozottan nyilatkozték, s most mondá ki először világosan, miszerint Franciaország soha nem hagyandja el az afrikai birtokot! A válasz-fóliát azonban e pont felett sokkal szelidebben nyilatkozték, sőt némiképv kétértelműleg, mondván: „Végképv eszközöket kell keresni a telepítvények biztossága és állandósága megalapítására, miket Franciaország Algirban megtartani szándékozik.” Langer módosítványt tön, melly szerint egész eredetiségben vala megtartandó a trónbeszédi cikkely. E napon nem végzék be

a vitát s csupán Guilhem tartá valamennyire érdekesb beszédet, melly Bugeaud tábornokot szabdalá. Másnap (15-ken) azzal védte magát Bugeaud, miszerint ő mindent, következőleg még a tafnai szerződést is, a kormány nézetei és utasítási szerint eszközlé. Martin (du Nord) támogató a tábornokot, mondván, hogy a tafnai szerződés miatt csupán a korábbi miniszteriséget illetheti a felelősség. Rövid vitatás után Langer módosítványát minden változtatás nélkül magáévá tevé a kamra, és a válasz-fóliát többi cikkeinek vitatásához fogott.

(Thiers beszédje a keleti kérdés ügyében.) Jan. 13-ikán tömve volt a követkamrai karzat hölgyekkel s férfakkal, kik mindnyájan kíváncsiságtól égtenek Thiers beszédjét a keleti kérdés ügyében hallgatni, melly lényegesb pontjaiban így hangzék: „Mindent mellőzni szándékom e vitázatban, mi személyeket tárgyz. Az ügy magis annyira fontos és komoly, hogy alig merhetjük azt szavainkkal elérni. Nem czéлом tanácsokat adni a kormánynak, mert szószerűen nincs azoknak hatásuk; csak a közvéleményt akarom fölvilágítani, mert ez mindenkor befolyással van a kormányra. E tárgyban csak két rendszert követheti: tettelegi politikát, melly mellőzhetlennek ismerné meg az ottoman birodalom eldaraboltságát és Russziára támaszkodnék; vagy elővigyázati politikát, melly csupán állás-foglalásra szoritkoznék. Ez utóbbit követé a kormány Russziával együtt, melly minden határozottabb terv nélkül szinte csak békét kíván. Nagy nemzetek nem szokták magokat előítéletek által vezéreltetni politikájokban. Bármily érzelmekek fogadá is Russzia e júliusi zendülést, most minden esetre lettdolognak kell azt tekintenie. Európában szerencsére mindenki békét ohajt; csak ez a valódi politika. Egyébiránt az annyira kívánatos kibékülés M. Ali és a porta közt már majd létesült, s csak Franciaország megegyezése az indítványzott tanácskozásban halasztá el ismét a kifejlést. Ez a miniszteriség hibája, melly szövetségesek nélkül engedé magát az egyezkedésbe vonatni, a nélkül, hogy tette következményit meggondolta volna. Ez által a világ ügyét véletlenségre bizá. E hiba három szempontból lön rendkívül komoly: 1) mivel a szövetezők közt vélemény-különbséget tanúsíta; 2) mert Törökország kitűzeték azon egyetlen veszélynek, melly azt fenyegetheti, t. i. Russzia pártvédséginek; 3) mert e bánásmód általános háboru lehetőségét tünteti szembe. További következménye pedig e hibának: barátság-meghülés Anglia és Franciaország között, mert a két kormány nem értekezék egymással tanácskozáshoz járulta előtt, s ugyanez okbul Russziához kezdé közelíteni Anglia, mi elég szomorú látvány az egész diplomatiára nézve.” Ezután kifejté Thiers azon okokat, miknél fogvást Franciaországot ismét közelebb hozhatni az angol szövetséghez, s megmutatá, hogy csupán silány alapokon nyugszik azon állítás, melly vetélyvágyot keres Anglia és Franciaország közt. Fr.ország nagyságát főleg szárazföldi hadserege teszi, és ez igen kívánatos támasz Angliára nézve. Ha e két birodalom összesíti pénz-és hadi erejét, ugy akaratja ellen az egész világon nem történhetik semmi. Anglia neheztel M. Alira a keleti békemegzavarás miatt, s azt hiszi, hogy Franciaország pártolása tevé olly vakmerővé a basát. Mihelyt Anglia ezen tárgyra nézve jobban leend értesítve, bizonyosan nem engedendi Russzia által Konstantinápolyt elfoglaltatni csupán azért, hogy az alkirályt megbüntesse. — Thiers beszédjét nagy ingerültség követé, s minden oldalról szerencsekívánatokkal üdvözlék a derék szónokot. Duchatel jelenté, miszerint a keleti ügyre nézve csupán czélzásokat engedhet meg a politika, mivel az alkudozások még most is függőben állnak s minden kora felfödözés zavarba hozhatná a miniszteriséget.

(Thiers diadala s beszédjének nagy hatása.) Paris, jan. 14-ikén: „Thiers fényes diadalt ünneple tegnap a követkamrában. Már a leszakadásig hölgyekkel s nevezetes férfakkal terhelt karzatok is eléggé tanúsíták, milly nagy fontosságot ad Thiers politikai véleményinek a francia művelt közönség. Rég óta legszellemdusabb kormányfőfrfia Franciaországnak Thiers, s tegnap megmutatá, hogy most még nagyobb mértékben az, mint valaha, s ezt minden oldalról méltányosan ismerik meg, még a miniszterek s udvari lapok is, legalább hallgatva. Nem akarok Thiers dicsérő szónoka lenni, s korábban többször ellene nyilatkoztam; de nagyságát, mint kormányfőfrfiét és szónokét mindenkor elismerém, s mindenkor aljas, neveléses méltatlanságot láték abban, midőn külsejére vonatkozással mint csekélységrül szóltak Thiersrül. Jelentőség-nélküli csekélység e azon férfi, kinek csak szószerűre kell lépnie, s olly halálcsond uralkodik a nagy nemzet választottinak ezrei közt, hogy tő lehulltat is meghallhatni? Azon szónok, ki ellenségei s barátai, közönyösek és lángelműek fejét és szívet egyenlőn el tudja magával ragadni, s egyetlen tetszesharosságban hallatja az érzelmekek kitörését, még a jól hizott középet sem vevén ki, melly szinte feledni látszik, hogy jelenleg minő kezékből kapja mindennapi kenyérét? Valóban a 221 nem tartozik azok közé, kik legesekelebb tetszéssel üdvözlék Thierst. Szinte emelkedni látszóttak e férfiak s arcukról világosan tünt ki azon ohajtás, bár illy gyógyó elme vezérlése alatt állhatnának! Véleményem szerint Thiers tegnap nélkülözhetlenné tevé magát, ha eddig nem volt is az. Egész beszédje, minden eszme mélysége daczára olly életből s körülményekből merített egyszerűséget lehelt, hogy mindenki erősen hívé, miszerint ő ezt már mind rég óta gondolta, s csupán szavakat nem talált gondolati kifejezésire. Soha még olly világosan nem volt taglalva a keleti kérdés, s milly finomul adá a közönség értésire, miszerint az egyetlen vélemény-különbség közte és a király közt (Spanyolország miatt) a legujabb események által el van hártva. Milly ügyesen mutatá meg a valódi közép férfainak, miszerint semmi rendszer nem számolhat tartósságra, melly nem alapszik európai béke-föntartáson. Milly szerencsés sikerrel iparkodék az idegen hatalmakat, sőt még a

szultánt is legyezgetni, újmutatást adván neki, hogy Balkán és Taurusz közt vajmi nagy tér nyílik előtte török nemzetiség-alapításra. Milly természetesen keresetlenséggel nyere meg mindenki fetszését, a' minisztereket kivéven, kiket általában olly férfiaknak fősze, kik épen nem értenek kötelességökhöz. De ezt is milly nagy-lelkü kimélettel tudá kimondani! Hibáikat inkább gyanítottá, mint világosan kimondá, személyeskedést pedig minden tekintetben elkerült, és saját fejezé ki, hogy fölfedni kénytelen a' francia politika hibáit. Röviden, ő olly tanulmányosan, értelmesen, engesztelőleg, nagylelküleg és finomul szóla, hogy még maga a' jour. des Débats sem merte tőle dicséretét meg vonni; ámbár természetileg kénytelen volt a' minisztereket ótalmazni, mit azon elég hüvös kifejezéssel tón, hogy Duchatel „kielegítőleg” utasítá vissza a' ministerség ellen fölhozott vádakat. E' kifejezés világosan mutatja, mennyire lesújtottnak érzi magát a' ministerség. Zarszavaim ezek: ha parlamenti lángész kormányja a' parlamenti kormány, ugy Thiers mulhatlanul ministerré leend.“

Törökország.

Alexandria dec. 16. (A' kikötőt erősítik) Azon földnyelv, mellyen az alkirály (M. Ali) palotája és serailja áll, 38 algyuval, 12 mozsárral, Faro erősség pedig, melly az új kikötőnél van 's a' várossal 350 lépésnyi kögáttal köttetik össze, 48 algyuval és 15 mozsárral erősített meg. Ezenkívül a' serail jobb oldalán 5 algyu 's egy mozsár paizlata alatt, árok vonatott. E' szerint van elég algyu a' város védelmére, de azért a' megtámadó ne sokat féljen, mert nincsenek ügyes tisztek, kik azokat ezélszerűen tudnák használni. —

Bombay nov. 22 (Aden megtámadtatása) A' volt-szultán vezérlete alatt nov. 17ik. 6000 főnyi arab sereg támadá meg Adent, de jól irányzott lövés 's kartácszás után visszaverték. Ujra ismétlék az ostromot, az új bástyát elfoglalandók, 's rettentő vérontás után ismét visszanyomattak. Napkeltekor az egész arábság futásban volt. A' volt-szultán azzal tüzele bátorságra őket, hogy az angol egyenruhák gombjai esupa aranyból volnának, 's drágakövekben gazdag zsákmányt nyerednének. 28 foglyot, 's 32 halottat vesztenek.

(Ujabb tudósítások a' török tartományokban uralkodó népmozgalmakról) Athene, dec. 27. „A' janinai basa” szolgálatjában álló albaniai csapatok' lázongása veszélyes karaktert ölte. Inkább békés eszközök mint fegyver által végre még is sikerült az elmélet pillanatilag megnyugtani 's Mehemed Ali' törekvésit a' mohammedi és keresztény népség' fellázítására meghiusítani. Az alkirály ismeri Albánia, Thessalia 's Macedonia keresztény lakosinak érzelmét 's gondolkodásmódját, midőn különösen ezekre ügyekszik hatni. E' keresztény népségek most nem táplálnak ugyan ellenséges érzelmeket a' konstantinápolyi kormány ellen; mellynekazon fáradozásit, hogy minden vallásgyakorlónak, mennyire csak lehet, egyenlő jogot engedjen, tökéletesen megismeri; mindazáltal a' korábbi elnyomás emlékezete rajtuk olly igen uralkodik, 's a' közmondássá vált török iga aluli felszabadulást olly hön ohajtják, hogy annak az európai Törökországban nagy és nehéz szerep van fentartva, ki ama' keresztény népséget magához hódítani leend képes. Még maga a' nagyuri-paranes (hattisherif) is igen csekély benyomást szült, mivel az általa ébresztett szép remények, mint hiszik, nem hamar valósulandnak. Azonban az alkirály cselekvésmódja, ki a' hitetlenekhez nem irtózik ragaszkodni, hogy a' portát zavarba hozza, ugy látszik a' ezért el fogja téveszteni, mivel ő ez által a' mozlemeket magától elidegenítendi, a' keresztények' vonzalmát pedig nem nyerheti meg. Ha Meh. Ali ez ármánykodásokból 's azon zavarokból, miket a' portának készít, aratand is mindjárt némi pillanatnyi hasznokat, még is bizonyos, hogy cselekvésmódja az izlannak veszélyeket hoz, miket eltávoztatni sem ő sem utódi képesek nem leendnek. Grasset francia consul Janinába, Athenén keresztül utazott. Nyilatkozatiból ítélve, ő tökéletesen meggyőződöttnek látszik arról, hogy kevés idő mulva az európai Törökország' macedoniai és görög tartományiban, a' keresztények közt, zendülő mozgalnak támadandnak, 's hogy ez utóbbiak tíz év alatt függetlenségöket kiküzdendik. —

Dánia.

F. évi jan. 1. az úgy nevezett bouche en cour (udvari táplálát) eltörlesztetett, 's kiknek joguk volt erre, pénzkárpótlást kapnak. Ez által nagy mennyiségű pénz kiméltetik meg, mert míg sokan egész éven át az udvari konyhából éltek, mások e' joggal, használván összeköttetésöket, gyalázatos kereskedést üztek. — Mint hírlik, a' kormány jan. 7. Altona városi zsidó lakosinak, kereskedési 's ipar tekintetben, teljes polgári egyenlőséget adott, mi által a' városi közönség szabadítókos 's általánosan csak kárt okozó, zsidó hatóságát 's zálogjogát el fogná veszteni. Kérdés támadt azonban a' zsidók és keresztények közötti vegyes házasság iránt is, 's a' főbbi választat fészült figyelemmel várják.

Németország.

A' badeni nhségből az Allg. Z. egy levelezője jan. 11kén imigy ír: „Hogy kormányunk az alkotványos élet' kifejlésének egyszer megkezdett pályáját elhagyni nem kívánja, mi felől a' legujabb idő' eseményei itt amott az elmélet aggodtaták, örvendetes bizonyítványul szolgál azon legközelebb kibocsátott rendelet, mellynek célja a' sajtót lehetőleg biztosítani a' censurái önkény ellen. Második kamránk erőteljes vitázati a' szabad sajtó' ügyében még nálunk élénk emlékezetben vannak. Ezek' következtiben még a' derék Nebenius alatt a' nagyhercegség valamennyi censored utasítás küldeték: miszerint a' nyilvános és főleg a' nagyhségségi ügyek fölött a' szabadelmű, de illedelmes szólás biztosítva maradjon; e' mellett szorosan tartásák magokat a' szövetség' rendszabályaihoz. Ezen utasítás' ereje csak hamar nyilvánult néhány politikai lapunk' férfiaszellemben, mellyek most a' hazáru is bátorokdtek megszólalni; ugy

hogy a' badeni nagyhség' polgára már nem kénytelen, mint azelőtt, csak külföldi újságlapokból megtudni, a' mi saját hazájában történik! Folyó évi jan. 3kán kelt újabb rendelet gondoskodik most a' censura ellen előforduló vádpanaszok' gyors megörvoslásirul. E' rendelet a' népnél kellemes benyomást szült, mert tanúsítja, hogy kormányunk mindenütt a' legjobbat tehetsége szerint 's örömmel eszközölni kész. Az egyesek' önkénye és szenvedélyessége most legalább némileg korlátozva van.

Belgium.

Brüssel jan. 12. Bár a' bank megbukása által kinézésink sötétek voltak, állapotunk még is az utóbbi évben tetemesen javult. — Rothschild b. ideutazta Párisból, a' pénzügy és hollandi a' lósság miatt történt 's ittléte alatt több ízben értekezett a' királlyal, pénzügyminiszterrel, és Falk b. hollandi követtel. — Ministerinkben igen jó érzést szült az ellenzés roszul számított megtámadása, melly rendszer, nézetegység-hijányban és csekély számú pártoltatásban szenved. Nem hihető, hogy külministerünk változnék, csupán a' nyilvános munkák ministerségét törlendik el 's abból, a' belministertől független főigazgatóságot alakítandnak. — Leopold király febr. 2kán utazik főséges unokahugának az angol királynénak Albert hggeli összekelésén jelenleendő.

Hollandia.

Hága jan. 11. Csak egy hírlap, az „Avonbode” emlékezteti a' kormányt 1831ben tett ígérete teljesítésére. A' többi mind csak azt beszéli: mi szép feladat várakozik a' képviselőkre, kik csak azért hívatlak össze, hogy a' kormányt meggyőzzék, mikép a' nemzet jelen állapotja tetemes javítást kíván az alaptörvényben. Itt nem elméletről lesz szó, hanem az alkotmány javításáról, főleg a' keletindiai birtokok igazgatását, pénzügyet, miniszterek felelősségét és szavazásjogot tartván szem előtt 'stb. Okosan tette-e a' kormány, hogy az eféle javítások kezdeményét magának nem tartotta fen? sok, ki a' haza javát szíven viseli, kétségbe vonja; de azt mindenek felett oktanul tenné, ha azon lényeges javításokat, mellyek a' kamrákból jönnek, jóvá nem hagyina. — F. hó 6kán kelt kir. rendelet által bizonytalan időre elmenetiszabadság ajánlatik minden rangu katonatisztnak, akár honába, akár külföldre. A' szabadságos tisztek száma nagyon csekély. Az ország jelen pénzállapotja, mint a' kir. rendelet mondja, minden lehető takarékoságot szükségesit.

Oroszország.

(A' zsidók száma Lengyelországban) Az egykori egész lengyel királyság' birtokhatáran, azon kiterjedésben, mellyel ezen ország az 1772dik évi felosztás előtt birt (tehát 12880 □ mérföldön) jelenleg 2 millió 119 ezer zsidó él. E' számból esik a' mostani Lengyelországra 411.300 zsidó; a' többi részint az orosz birodalommal egyesített, részint a' Magyar és Poroszországhoz tartozó tartományokban lakik. Hiteles számítások szerint tehát a' lengyel határon az európai összes zsidóság' két harmadrésze tartózkodik, a' földtekén lakó zsidó népségnek pedig egy harmada. A' zsidók száma Lengyelországban a' keresztényekéhez, olly arányban áll mint 1: nyolczhoz, a' városban pedig gyakran egészen máskép. Vlnában p. o. minden második, Krakóban minden 3dik, Lembergben minden 4dik, 's Posenben minden 5dik lakos zsidó. A' kisebb lengyel városokban pedig a' keresztények a' zsidók közt majd egészen elenyésznek.

(Az oroszok táborjárása Khiva ellen.) A' Khiva elleni táborozásra már 2 évvel ezelőtt meg valának téve az előkészületek, 's létesítésöket eddig csak a' nyugat-ázsiai bonyolulások hátráltaták. A' táborjárás most is el fogott volna maradni, ha a' brit fegyver szerenéséje Afghanistanban, Kabul megszállása, és a' khivai khánnal kezdett alku, siettetését nem szükségessíti. A' sereg száma, mellynek a' szártokat, turkomannokat, uzbékeket orosz uraság alá kellene hajtani, 20 ezer főnyi. Nagyobb tábor most azért nem küld Russzia, hogy az angolok figyelmét egészen föl ne keltse, 's déli hadseregét ne gyöngítse. Ez utóbbi száma tetemesen növekvék, mivel a' közép tartományokból majd minden sereg oda küldetett. Még Lengyelországban is csak annyi számu őrség maradt, mennyit az ország főpontjai megörzetése kíván, 's mind öszsze alig teszen 20 ezer főt.

Görögország.

(Hiresztelt zendülési mozgalmak a' szultán ellen.) Athene dec. 27. Az éjszakai határszélről érkezett levelek azon hírt terjesztik, hogy Tsamonia tartományban számos albaniai fellázadt a' szultán felsősége ellen, hogy ugyanezen csapatok Arta és Prevesa felé fordultak 's e' helyeket a' szó teljes értelmében megszállották. E' zendülési mozgalom főnökeinek Liolios-Tsaparit és Mustafa basa fiait állítják, kiket titkon Mehemed Ali vezérel. E' mondáknak mindazáltal itten még nem nagy hitel adatik, miután az eddig Athenbe érkezett hírek, főleg a' keleti ügyben, olly sokszor esaltanak. — Athenben a' tél rendkívül enyhe; karácson napján árnyékban is 19 foknyi volt a' melegség.

Elegyhír.

A' „Satirist” hírli, hogy Palmerston lord mindjárt a' parlament össze gyűlte után peerré fog kineveztetni 's őt mint külügyek miniszterét Clarendon lord felváltani. —

Egy sz. pétervári levél szerint, az orosz fővárosban a' legközelebb mult dec. hónap utolsó tíz napjaiban uralkodott dermesztő hideg miatt 35 személy veszté rögtön életét; 29 a' házak belsejében találtaték halva, 4 az utcákon, 2 ilegen pedig a' szabadban fagyott meg. A' város külön osztályiban több gyuladás történt, az erős tüzelés megrepesztvén a' kályhákat; azonban a' gyuladásokat némileg a' rosz-anyagú kályhák 's a' házi eselések gondatlanságának is tulajdoníthatni. (Illyesmi nálunk sem újság.)